

De Christophori commentario in Hermogenis librum περὶ τράσεων.

Codex Messanensis S. Salv. 119 (membranaceus fortasse saeculo XIII exeunte scriptus. 176 fol. 17 lin. 27×19 cm) duo in Hermogenem commentaria continet, alterum f. 1—136r in librum περὶ τράσεων, alterum f. 136r—176 εἰς τὸ περὶ μεθόδου δεινότητος. perierunt primi quaterniones duo (nunc codex incipit a quat. Γ), quaternio Θ, etiam plures opinor in fine; folii 1 margo exterior decurtatus est.

Christophorum esse commentarii prioris initio mutili auctorem e librarii quadam proprietate colligi potest. saepius enim nomen¹ eius scriptoris, cuius sententia affertur, rubris litteris loco laudato praepositum est (non in margine sed in media — si res ita fert — linea); cf. fol. 65 v Τύραννος rubro, tum solito atramento ἀπολογεῖται μὲν ὁ Τύραννος κτλ. fol. 66 v Εὐστάθιος rubro, tum ἀπολογεῖται δὲ ὁ Εὐστάθιος κτλ. fol. 71 r Σώπατρος rubro, tum ὁ δέ γε Σώπατρος κτλ. sic etiam fol. 68 v σημειογράφος rubro, tum ὁ δὲ σημειογράφος φησὶν κτλ.² iam vero cum illis conferas

¹ Semper fere casu nominativo; genitivi exemplum est fol. 48v Σωπάτρου (rubro). λέγει δὲ καὶ Σώπατρος προειλημμένον εἶναι κτλ. cf. infra fol. 49v Εὐσταθίου. — Per se intellegitur verba illa rubro scripta non ab ipso commentarii auctore inserta, sed solito more a librario quodam in margine archetypi scripta fuisse; ipsius quoque auctoris nomen, cui in textu locus non erat (auctor enim pronomine ἐγὼ utitur), quondam ascriptum in nostrum textum irrepsisse infra videbis.

² Aliquotiens etiam quaedam alia verba praeter nomen ipsum rubro scripta sunt, ut fol. 56v ὅρος Συριανοῦ rubro, tum solito atramento ὁ δὲ Συριανὸς κτλ.; fol. 27r καὶ ὁ Μινουκιανὸς τρία φησὶ τὰ

hosce locos: fol. 14 v μεράκιον καλλωπιζόμενον φεύγει πορνείας (cf. Herm. 134, 9 Sp.). οί μὲν ἐξηγηταὶ ἀποροῦσι πρὸς τοῦτο. Χριστοφόρος (rubro). φημί δὲ ἐγώ, ὅτι διὰ τοῦτο τέθεικε τὸ παράδειγμα —. fol. 15 v (vide infra) Χριστοφόρος (rubro). ἐγώ δὲ φημι —. fol. 22 v ἀποροῦσι δὲ τινες, διὰ τί εἰπὼν ὁ τεχνικός 'ἐφ' οἷς ποιήσας κρίνεται' (Herm. 134, 26) ἐπήγαγε παράδειγμα ἀφ' ὧν ποιήσας κρίνεται. ἐνταῦθα γὰρ ὁ φωραθεὶς θάπτων —. Χριστοφόρος (rubro). φημί γοῦν ἐγώ, ὅτι —. fol. 36 r ἀπορία (rubro). ἀποροῦσι δὲ τινες λέγοντες, ὅτι ὤφειλε τὸ ἀδύνατον προτάττεσθαι τοῦ ἀπιθάνου —. καὶ οἱ μὲν ἐξηγηταὶ ἀποροῦσι πρὸς τοῦτο. Χριστοφόρος (rubro). φημί οὖν ἐγώ, ὅτι ἀλλ' ἐπειδὴ —. fol. 46 r ἀλλὰ καὶ ὁ τοῦ ἀπολογουμένου λόγος καθρός ἐστιν. Χριστοφόρος (rubro). καὶ ὅπως ἐρῶ. ἐρεῖ γὰρ ὁ κατήγορος —¹. sicut igitur e. g. Eustathii aut Tyranni nomina rubro scripta insequitur Eustathii aut Tyranni fragmentum repetito nomine, ita plus semel Christophori nomen rubris litteris scriptum insecuntur auctoris ipsius verba pronomine primae personae ἐγώ usi.

Christophorus ille commentarii auctor quando vixerit, sitne idem atque ille Mytilenaeus, ignoro. auctorum ab eo laudatorum, quorum aetatem novimus, ultimus esse mihi videtur Photius. de Photii in hac provincia studiis quantum scio nunc primum comperimus, primum etiam hinc innotuit rhetoris nomen vel significatio ὁ σημειογράφος, de quo non satis mihi constat; parco coniecturis.

Commentarium εἰς τὸ περὶ μεθόδου δεινότητος (superscr. rubr.) incipit fol. 136 r (cf. Gregor. Corinth. VII 1095, 16 Walz.) Ἰστέον ὅτι αἱ λέξεις εὐρηγνται μὲν παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἐπὶ μὴνύσει πράγματός τινος, οἷον κύων ὁ φυλακτικὸς ὠνομάσθη κύων διὰ τὸ παρρησιαστικόν· καιροῦ δὲ ἰδίου τυχὸν τὸ ὄνομα μετετέθη καὶ ἐπὶ τὸν κύνα τὸν ἀστρῶνον καὶ τὸν θαλάττιον· ἑωρακότες γὰρ οἱ μετὰ ταῦτα ἑκατέρων τὴν βλάβην κύνας προσηγροεύκασι. ὁ δὲ καιρὸς γέγονε (fol. 136 v) κατὰ ἤθους προσθήκην τινὸς ἀνθρώπου ἢ ζῴου ἢ τῶν ἄλλων τὴν ἐπὶ τῶν πραγμάτων

συνιστῶντα τὸ ζήτημα rubro, tum ὁ δὲ Μινουκιανὸς κτλ. (cf. Syrian. II 50, 13). lemma rubricatum habes e. g. fol. 1 r περὶ τοῦ νομισθέν(τος δικαίου) ἢ συμφέροντος, nec non verba ἀπορία et λύσις fol. 36 r, 37 v. semel rubrum atramentum errore adhibitum esse vidi fol. 88 r in exemplo illo τύραννος ἔξ ἀτυχεύοντος πόλεως κτλ., ubi verbum τύραννος rubris litteris scripsit librarius Tyranni sophistae male recordatus.

¹ Etiam fol. 19 r, 19 v, 38 v Christophori nomen occurrit.

γινομένην κτλ.; expl. fol. 176 v (cf. Greg. Cor. VII 1163, 30) ὅσα περ ἡμέραις ἡμεῖς· καὶ οὕτως μὲν παρεμυθήσατο τὴν παραδοξολογίαν διὰ τῆς ἐπιμο|. quae ratio intercedat inter epitomen Messanensem plenumque Gregorii textum, futuro Gregorii editori accuratius examinandum relinquo. Christophorum etiam illius excerpti auctorem esse inde, quod superscriptioni commentarii εἰς τὸ περὶ μεθόδου δεινότητος nomen additum non est, nequit colligi.

Ex commentario in librum περὶ στάσεων locos auctoris nomine insignitos, qui adhuc ignoti sunt, excerpere et publici iuris facere abs re non esse duxi; quae Christophorus ipse docuit, equidem ab oblivione vindicare nolo.

Quae rubro scripta codex praebet, litteris latius dispositis imprimenda curavi.

Incipit fol. 1 r [ad Herm. 133, 17 Sp.] τὴν ῥητορικὴν ἀρχαιοτάτην οὐκ(αν)¹. πρὸ γὰρ τῶν νόμων τὰ ἔθη, ἃ μετὰ ταύ(τα) κυρωθέντα νόμοι γέγονασι. εἰ γὰρ ἔλ(εγεν) 'ἐκ τῶν παρ' ἐκάστοις κειμένων νόμων', νεω(τέρων) ἐδείκνυεν αὐτὴν· οἱ γὰρ νόμοι νε(ωτέρως) τεθέντες ἦσαν. — 'περὶ τοῦ νομοισθέν(τος δικαίου) ἢ συμφέροντος'. νομοισθέντος λέγει τοῦ (νόμου) τεθέντος καὶ κυρωθέντος· οὐ γὰρ τ(ὸ ἀληθῶς) δίκαιον ζητοῦμεν ἀλλ' ὅπερ ἂν κτλ.

fol. 15 v [Herm. 134, 9] τέταρτον ἀποροῦσιν, διὰ τί μὴ ὑπὸ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν πραγμάτων τὸ τοιοῦτον πίπτει παράδειγμα πρόσωπόν τε καὶ πρᾶγμα ἔχον ἀλλ' ὑπὸ τὴν τῶν προσώπων. καὶ οἱ μὲν ἐξηγηταὶ φασι, ὅτι, ἐπειδὴ Μινουκιανὸς (fol. 16 r) ἔξ μόνων προσώπων τάξεις παραδέδωκε, θέλων οὗτος πλέον τι τοῦ Μινουκιανοῦ ἐπινοῆσαι διὰ τοῦτο ἐν τοῖς προσώποις αὐτὸ ἔταξεν, ἵνα οὕτω παραδῶ τάξεις ἐπὶ τὰ προσώπων ἡμῖν. Χριστοφόρος. ἐγὼ δέ φημι —.

fol. 25 r [Herm. 135, 4] ὥστε τρεῖς πραγμάτων ποιότητες καὶ οὐ δύο κατὰ τὸν Μινουκιανόν¹. ἀποτείνεται πρὸς Μινουκιανὸν λέγοντα², ὅτι ζητήματος ὄντος ἀνάγκη τοὺς ἀμφ' ἐκατέρων λόγους ἰσχυροὺς εἶναι³.

¹ margo folii 1 decurtatus est; supplementa uncis < > saepe.
fol. 25 r. ¹ cf. W. V 55, 17. fortasse quaedam exciderunt; quae secuntur, spectant ad Herm. 135, 19 sq.

² λέγων cod.

³ similia sine Minuciani nomine apud Marcellinum IV 138, 18 W.

fol. 29 v [Herm. 135, 26] — ἐπειδὴ δύο τάξεις ἠνάγκαζον, ἡ μὲν νομοθετικὴ τὰ ἀσύστατα προτάξει (φησὶ γάρ, ὅτι δεῖ πρότερον τὰ κακὰ ἀναιρεῖν (fol. 30 r) καὶ οὕτως ἐπάγειν τὰ χρήσιμα), ἡ δὲ φιλοσοφικὴ ἠνάγκαζε τὰ συνιστάμενα¹ προτάξει (φησὶ γάρ, ὅτι δεῖ τὰ ἐντελῆ τῶν ἀτελῶν προτάττειν). καὶ ὁ μὲν Μινουκιανὸς τῇ νομοθετικῇ ἐχρήσατο, ὁ δὲ Ἑρμογένης ταῖς δύο μηδεμίαν ἀθετήσας —.

fol. 38 v [Herm. 136, 16] ὡς δὲ Φώτιος λέγει, διαφέρει, ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀπιθάνῳ οὐδ' εἰ γέγονεν ὅλως πιστεύομεν, ἐν δὲ τῷ ἀδόξῳ ὁμολογεῖται τὸ πρᾶγμα ὅτι γέγονεν. ἰστέον δὲ —. Χριστοφόρος. —

fol. 49 v Εὐστάθιου ἀνατροπῇ λύων¹ ταύτην. ὁ δὲ Εὐστάθιος ἀνατρέπει τοῦτο λέγων, ὅτι ἰδίᾳ περὶ τοῦ ἀπιθάνου εἶπε δι' ὧν προσέθηκε [Herm. 135, 21] 'καὶ τοὺς ἐξ ἑκατέρου μέρους λόγους σὺν τῷ πιθανῷ'. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς λύων ἰδίαν [sic], ὅτι ἀνωτέρω οὐ περὶ ἀσυστάτων ἔλεγεν ἀλλὰ περὶ συνεστώτων. οὐκ εἶ τι δὲ μὴ συνέστηκε, τοῦτο εὐθέως ἀσύστατον ἀλλὰ καὶ ἐγγὺς ἀσυστάτου. ἀνωτέρω οὖν διέλαβεν ὁ τεχνικὸς περὶ τῶν συνισταμένων, μίξας δὲ τὰ ἀσύστατα πάντη καὶ τὰ ἐγγὺς ἀσυστάτων ἀσύστατα εἰκότως ὠνόμασε· τὰ γὰρ μὴ συνεστώτα διεῖλεν εἰς ἀσύστατα καὶ ἐγγὺς ἀσυστάτων, καὶ κοινῶ μὲν ὀνόματι καὶ τὰ ἐγγὺς ἀσυστάτων καὶ τὰ πάντη ἀσύστατα ἀσύστατα καλεῖ ὡς καὶ τούτων ἀκείνων (fol. 50 r) προτάσεων.

fol. 50 v [Herm. 138, 9] ὁ δὲ σοφιστῆς Φοιβάμμων¹ φησὶν, ὅτι τὸ 'εἰ συνεστήκοι' εἶπεν ἀντὶ τοῦ 'ἐπειδὴ συνεστήκοι', ὡς τὸ 'χρῆ δ' εἰ σοφὸς πέφυκας' ἀντὶ τοῦ 'ἐπειδὴ'.

fol. 54 v [Herm. 138, 13] ὁ μὲν οὖν σοφιστῆς Φοιβάμμων¹ λέγει 'εἰ μὲν ἔστιν διαζευκτικὸς ὁ ἦ, (fol. 55 r) οὐ δέχομαι προσηθήκην· ὁ γὰρ ἦ διαζευκτικὸς δηλοῖ, ὅτι ἦ μόνον σημεῖον ἢ μόνον εἰκὸς² εὐρίσκεται, ψευδῆς δέ· εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ καὶ συμπλεκτικοῦ λαμβάνουσι, δέχομαι'. ἡμεῖς δὲ οὐδὲ τοῦτο δεχόμεθα· δηλοῖ γὰρ —.

fol. 65 v [ad Herm. 139, 7 'ἂν δὲ περὶ πρᾶγμα, λογικὴν'. ἀπορήσει (fol. 65 v) τις πῶς διαιρήσει φάσκων ἑτέραν εἶναι τὴν νομικὴν καὶ ἑτέραν τὴν λογικὴν.] Τύραννος. ἀπολογεῖται μὲν

fol. 29 v. ¹ συνιστώμενα cod.

fol. 49 v. ¹ λύων cod.; aut λύοντος scrib. aut Εὐστάθιος.

fol. 50 v. ¹ φοιβάμμων cod.

fol. 54 v. ¹ βοιβάμμων cod.

fol. 55 r. ² εἰκῶς cod.

ὁ Τύραννος οὕτως, ὅτι τῶν πίστεων αἱ μὲν εἰσὶν ἄτεχνοι αἱ δὲ ἔντεχνοι. ἄτεχνος μὲν οὖν πίστις ἢ διὰ μαρτύρων καὶ νόμων γινομένη, ἔντεχνος δὲ ἢ δι' ἐνθυμήματος καὶ παραδείγματος. ἐπεὶ οὖν ἐν ταῖς νομικαῖς αἱ πολλαὶ πίστεις ἀπὸ ἐγγράφων εἰσὶ, διὰ τοῦτο λέγονται νομικαί· εἰ γὰρ εἴη νόμος μὴ ἐξεῖναι τὸν μοιχὸν εἰς ἱερὰ εἰσελθεῖν, οὐδεμιᾶς τέχνης ἢ ἀποδείξει δεῖται τῇ εἰσιόντι πρὸς τὸ μὴ παραβεβηκέναι (fol. 66 r) τὸν νόμον· αἱ γὰρ τῶν νόμων ἄτεχνοι πίστεις εἰσὶν. αἱ δὲ λογικαὶ ὡς μὴ ἔχουσαι πολλὰς ἐγγράφους πίστεις δέονται δεινοῦ καὶ λογικοῦ ῥήτορος· ὅθεν καὶ λογικαὶ καλοῦνται διὰ τὸ τὰς ἐντέχνους πίστεις ἔχειν, αἵπερ γίνονται προτάσεις καὶ ἐπαγωγαῖς καὶ συλλογισμοῖς καὶ ἐνθυμήμασι καὶ παραδείγμασι καὶ τοῖς ἐκ τοῦ ὁμοίου παραθέσεως, ἃς ἢ τοῦ λόγου τέχνη ἐπινενόηκε· διὸ καὶ εἰκότως αὗται λογικαὶ κέκληνται αἱ τὴν ἐξέτασιν τῆς δυνάμεως δεχόμεναι τοῦ λόγου· ἔχουσι γὰρ καὶ αἱ λογικαὶ πολλὰς ἀλόγους πίστεις, οἷον νόμους καὶ μαρτυρίας. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ νομικαὶ δέονται λογικοῦ ῥήτορος διὰ τὸ καὶ αὐτὰς πολλακίς διὰ προτάσεων καὶ ἐπαγωγῶν καὶ συλλογισμῶν καὶ ἐνθυμημάτων καὶ παραδειγμάτων ἔχειν τὰς πίστεις (fol. 66 v). Εὐστάθιος. ἀπολογεῖται δὲ ὁ Εὐστάθιος πρὸς τοὺς ἐπιλαμβανομένους οὕτως, ὅτι δύο ὄντων ἐν παντὶ ζητήματι, τοῦ τε ἀποδεικνύοντος καὶ τοῦ ἀποδεικνυμένου, κυριώτερον τὸ ἀποδεικνύμενον. πρὸς οὖν τοῦτο καὶ τὰς στάσεις λαμβάνομεν· ἐὰν μὲν νόμος ἢ ὁ ἀποδεικνύμενος, νομικὴν καλοῦμεν τὴν στάσιν, ἐὰν δὲ πρᾶγμα ἀπλῶς, λογικὴν εἶναι τὴν στάσιν ἐκδεξόμεθα, κἂν μύριοι νόμοι πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ λαμβάνωνται. ἐὰν¹ δὲ ὁ Εὐστάθιος τὸ ἕτερον μέρος, ὡς φησιν Γεώργιος (οὐ γὰρ δύνανται εἰπεῖν, ὅτι διὰ τοῦτο λέγεται λογικόν, διότι περὶ λόγον ἔχει τὴν ζήτησιν). ἀνατρέψαντες τὰς φαύλας ἀπολογίας οἰκείαν ἡμῖν ἐκτιθέμεθα καὶ φαμεν —.

fol. 67 v [Herm. 139, 10] καὶ ὁ μὲν Μινουκιανὸς λέγει, ὅτι διὰ τοῦτο λέγεται πραγματική, διότι δυσχερῶς μελετᾶται καὶ πράγματα τοῖς μελετῶσι παρέχει¹ (ποικίλη γὰρ ἐστίν) ἢ ὅτι ἐργώδης καὶ δύσκολος τοῖς εὐροῦσιν² ἐγίνετο³ (τὰ γὰρ πράγματα, φασίν, εἰώθαμεν ἐπὶ τῆς δυσκολίας λαμβάνειν). ἔτεροι δὲ —.

fol. 66 v. ¹ ἐφ' scrib.?

fol. 67 v. ¹ et ³ cf. Walz. VII 587, 17 et 588, 26 (sine nomine).

² ἐροῦσιν ἐγίνετο W. VII.

fol. 68 v σημειογράφος. ὁ δὲ σημειογράφος φησίν, ὅτι λείπει ὁ ὄρος· οὐ περιλαμβάνει γὰρ τὰς περὶ τὸν παρψηχημένον καταγενομένας πραγματικάς¹. λέγει δὲ δύο ἐπιχειρήματα. —

fol. 70 v δεύτερον ἐπιχείρημα τοῦ σημειογράφου ἐστὶ τοιοῦτον.

Fragmentum longius quam gravius non totum excerpisi.

fol. 79 r δέκατον τὸ κατὰ σοφισμόν, οἷον τελευτῶν τις ἔχων νόθον καὶ γνήσιον εἶπεν ἔξ ἴσου κληρονομεῖν τοὺς παῖδας· νόμου — —. (fol. 79 v) καὶ ὁ μὲν Τύραννος ἀντίληψεως λέγει τὸ πρόβλημα, ὁ δὲ Εὐστάθιος μὴ συνίστασθαι λέγει ἀλλ' ἑτερορρεπές¹ εἶναι. ἡμεῖς δὲ —.

fol. 79 v [Herm. 139, 20] ἐπιλαμβάνονται δύο τινὲς τοῦ ὄρου, Εὐστάθιος καὶ ὁ σημειογράφος. καὶ ὁ μὲν Εὐστάθιος ἐπιλαμβάνεται οὕτως· ἡ ἀντίληψις ἐκ τοῦ φεύγοντος χαρακτηρίζεται, (fol. 80 r) ὁ δ' ὄρος οὐ περιλαμβάνει εἰ μὴ τὸν κατήγορον. καὶ ἀπολογεῖται μὲν λέγων οὕτως, ὅτι ὑπογραφή ἐστὶ καὶ οὐ πάντα φυλάσσει· καὶ γὰρ ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς ὑποσημῆναι μόνον τὸ ὑποκείμενον ὅπως οὖν βουλόμεθα. ἡμεῖς δὲ —.

fol. 80 r ὁ δὲ σημειογράφος οὕτως φησίν, ὅτι οὐ περιέλαβεν¹ ὅλας τὰς ἀντιλήψεις ὁ ὄρος· ἐστὶ γὰρ ὅτε τὸ πεπραγμένον ἐστὶν ὡς ὑπεύθυνον (οἷον νόμος τὸν μοιχὸν φονεῦειν· τρισκαριεῖα καταλαβὼν μοιχὸν ἀπέκτεινέ τις καὶ κρίνεται δημοσίως ἀδικημάτων), ἐστὶ δὲ ὅτε αὐτὸ μὲν οὐκ ἐστὶν ὡς ὑπεύθυνον, συμβὰν δὲ τὸ ἔξωθεν ἐποίησεν αὐτὸ (fol. 80 v) ὡς ὑπεύθυνον. ἀλλὰ φαρμὲν —.

fol. 83 r κατὰ Μινουκιανὸν¹ δὲ ἡ διαφορὰ οὕτως, ὅτι ἐν μὲν τῷ ὄρω περὶ ὁμολογουμένου ἀδικήματος μήπω δὲ πεπραγμένου ἢ ζήτησις ἐστίν, ἐν δὲ τῇ ἀντίληψι αὐτὸ τοῦτο ζητούμεν, εἰ ἀδίκημα. οὐ² γὰρ ὁμολόγηται τὸ ἀδίκημα εἶναι τὸ γράφειν ἄν τις βούληται ἢ <τὸ>³ τὸν ἀριεῖα τὸν μοιχὸν ἀποκτινύναι⁴. ὁ δὲ Γεώργιος 'κοινωνεῖ' φησίν (fol. 83 v) 'τῷ ὄρω ἢ ἀντίληψι, καθὸ ἐν ἑκατέρῳ αὐτὸ τὸ πεπραγμένον ἀδίκημα λέγει

fol. 68 v. ¹ πρακτικάς cod.

fol. 79 r. cf. W. V 95, 28. 251, 20. fol. 79 v. ¹ ἑτερορρεπέ cod.

fol. 80 r. ¹ περιέλαβε cod.

fol. 83 r. ¹ de Minuciano cf. Sop. W. V 96, 30.

² οὐδὲ W. V.

³ τὸ ins. W. V.

⁴ ἀποκτινύναι cod.

εἶναι ὁ κατηγοροῦς· διαφέρει δέ, καθὸ ἐν μὲν τῷ ὄρω ὁ φεύγων ὁμολογεῖ πᾶν ὡς⁵ ὑπεύθυνον· ἐπεὶ πῶς ἐξουσίαν προβάλλεται; πάλιν δὲ διαφέρει, καθὸ ἐν μὲν τῷ ὄρω ἀντίληψις οὐκ ἐμπίπτει⁶.

fol. 89r ὁ σοφιστῆς Φοιβάμμων¹ φησὶ μηδεμιᾶ ττάσει συμπλέκεσθαι τὴν ἀντίστασιν. ἐλέγχωμεν δὲ τοῦτον —.

fol. 89v διὸ τὸν σοφιστὴν Φοιβάμμωνα² ἐξελέγχωμεν.

fol. 101v ὁ δὲ Πορφύριος¹ τοιαύτην λέγει διαφορὰν, ὅτι, εἰ μὲν εἴη τὸ ἀδίκημα οἷον ἐνδεχόμενον μὴ γεγενῆσθαι ἀλλὰ θεραπείας τετυχηκέναι τινός, μετᾶστασις γίνεται, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ πρεσβευτοῦ· δυνατὸν γὰρ ἦν ἀλλαχόθεν αὐτὸν λαβόντα ἐφόδια πρεσβεύσαι· ἐὰν δὲ ἢ μὴ ἐνδεχόμενον ἐτέρως γεγενῆσθαι ἀλλὰ πᾶσα (fol. 102r) ἀνάγκη πραχθῆναι τὸ πραχθέν, συγγνώμην ποιεῖ, ὡς ἐπὶ τῶν μὴ ἀνελομένων δέκα στρατηγῶν τὰ τῶν πεσόντων σώματα τοῦ χειμῶνος διαλαβόντος· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν τινὰ θεραπείαν προσαγαγεῖν τῷ ἐκ τοῦ χειμῶνος κωλύματι. ταύτη συνήνεσεν Εὐστάθιος.

fol. 102v ὁ δὲ Μένανδρος τοιαύτην λέγει διαφορὰν, ὅτι ἐν μὲν μεταστάσει κρίνεται ἐφ' οἷς οὐκ ἐποίησε δέον δὲ ποιῆσαι (ὡς ὁ πρεσβευτῆς ὁ μὴ λαβὼν τὰ ἐφόδια καὶ μὴ πρεσβεύσας διὰ τοῦτο· ἐφ' οἷς γὰρ οὐκ ἐποίησε δέον ποιῆσαι κρίνεται), ἐν δὲ συγγνώμῃ ἐφ' οἷς ἐποίησε δέον μὴ ποιεῖν (ἢ γυνὴ ληφθεῖσα παρὰ τῶν πολεμίων χορηγοῦσα² τῷ παιδί καὶ τυπτομένη εἶτα ἐξειπούσα τὰ ἀπόρρητα). ταύτη δ' ὁ σημειογράφος καὶ ὁ Φοιβάμμων¹ καὶ ὁ Σῶπατρος συνήνεσεν. οὐκ ἔχει δὲ καλῶς ὡς ἐκεῖνοι νομίζουσιν. ἔστι καὶ μετᾶστασις ἐφ' οἷς ἐποίησεν, ὡς ἐπὶ τοῦ Ἀρχιδάμου τοῦ ἀναζεύξαντος διὰ τὴν νόσον (fol. 103r) μεταστάσεως εἶναι τὸ πρόβλημα ὁ Μινουκιανὸς ἐδόξαεν ἀντιστάσει³ συμπλεκόμενον⁴. ἡμεῖς δὲ τῆς πλάνης τὸ αἷτιον ἐπιστάμενοι οὐ περιπέσωμεν τοῖς αὐτοῖς ἀλλὰ χρηστὴν διαφορὰν ἀπο-

fol. 83v. ⁵ πᾶν ὡς] πάντως cod. ⁶ ἐκπίπτει cod.

fol. 89r. ¹ φοιβάμμων cod.

fol. 89v. ² φοιβάμμωνα cod.

fol. 101v. ¹ de Porphyrio cf. Walz. VII 203, 24. V 261, 1.

fol. 102v. ¹ φοιβάμμων cod. ² χορηγοῦσα Sop. W. V 101, 19] χορηγοῦ cod.

fol. 103r. ³ ultima huius fragmenti verba, cum ipse chartulam amissem, benigne descripsit G. Fraccaroli, universitatis Messanensis professor humanissimus; idem vir doctissimus tribus aliis locis dubiis mea causa codicem liberalissime iterum inspexit.

⁴ συμπλεκόμενος cod.

δύσσομεν· ὁμολογουμένης μεταστάσεως εἰς τὰ προβλήματα, ὅτε τὴν αἰτίαν μεθίστησι ἐπὶ ὑπεύθυνον πρᾶγμα.

fol. 109 r ὁ δὲ Εὐστάθιος σπουδάζει δεῖξαι, ὅτι οὐδέποτε ὁ φεύγων κέχρηται τῷ ῥητῷ. ἐπιχειρεῖ δὲ οὕτως· αἰεὶ πρὸς τὸ ῥητὸν ὤρηται ἢ διάνοια· τοῦ ῥητοῦ οὖν μὴ προηγησαμένου πῶς ἀπαντήσῃ πρὸς τὸ ῥητὸν ἢ διάνοια;

fol. 110 r [Herm. 140, 27] ὁ δὲ σοφιστὴς Φοιβάμμων ληρῶν λέγει, ὅτι ἐκάτερος κέχρηται τῇ διανοίᾳ, καὶ ποιεῖ τὴν κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν ἑτερορρεπῆ λέγων τὸν μὲν κατήγορον κεχρησθαι τῷ ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ, τὸν δὲ φεύγοντα μόνῃ τῇ διανοίᾳ. αἴτιον δὲ τῆς πλάνης τὸ ἐξετάζειν ἐκάτερον τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου.

fol. 121 r [Herm. 141, 20] ἄμεινον δὲ μᾶλλον ὁ Μινουκιάνοσ ὀρίζεται λέγων 'ἀμφιβολία ἐστὶ ῥητὸν πολλὰ σημαῖνον'.

fol. 131 r ὁ μὲν οὖν τεχνικὸς λέγει τὴν παραγραφὴν κατὰ μίαν τῶν νομικῶν ἔχειν τὴν ἐργασίαν, ὁ δὲ γε Εὐστάθιος φησὶν, ὅτι κατὰ στοχασμὸν καὶ ὄρον καὶ δύο τῶν νομικῶν, ῥητὸν <καὶ> διάνοιαν¹ λέγω καὶ ἀμφιβολίαν. καὶ κατὰ στοχασμὸν φησὶν ὡς κατὰ Τιμάρχου. κακῶς δὲ λέγει. — —

fol. 132 r ὁ δ' Ἀρποκρατίων εἰσάγει ξένον τι, παραγραφὴν λήγουσαν¹ εἰς παραγραφὴν· οἷον νόμος μετὰ τοῦ στρατηγοῦ, ἕως ἂν στρατηγῆ, ἰδιωτικὰς μὴ εἶναι δίκας· ἐν πολέμῳ <στρατηγός>² στρατιώτην μὴ φοροῦντα κράνος ἐμάστιζεν· (fol. 132 v) ἐγράψατο αὐτὸν ὁ στρατιώτης ὕβρεως, ὁ δὲ κατὰ τὸν νόμον παρεγράψατο· μετὰ τὸ διαδεχθῆναι τῆς στρατηγίας πάλιν ἐγράψατο αὐτὸν ὁ στρατιώτης, ὁ δὲ παραγράφεται λέγων δις περὶ τῶν αὐτῶν μὴ εἶναι δίκας. λέξει γὰρ κατὰ πρώτην Ζήτησιν, ὅτι δις περὶ τῶν αὐτῶν οὐ δίδωσι³ δίκας, καὶ ἰδοὺ πρώτη παραγραφὴ. λοιπὸν δευτέρα Ζήτησις 'ἵνα δὲ μὴ δόξω δι' ἀπορίαν δικαιωμάτων τοῦτο ποιεῖν, κρίνομαι· νόμος γὰρ τὸν στρατηγὸν ἰδιωτικὰς μὴ διδόναι δίκας'. ἰδοὺ γὰρ καὶ ἡ δευτέρα παραγραφὴ. ἰστέον δέ, ὅτι ἐνταῦθα ἢ ὑστέρα Ζήτησις κατὰ μίαν τῶν λογικῶν ἐξετάζεται· λέξει γὰρ πάλιν 'ἵνα δὲ μὴ δόξω δι' ἀπορίαν δικαιωμάτων τοῦτο ποιεῖν· ἀξίως σε ἐμάστιξα, ὅτι οὐκ ἐφόρεις κράνος'. καὶ λήγει εἰς ἀντέγκλημα.

fol. 131 r. ¹ ῥητῶν διάνοιαν cod.

fol. 132 r. ¹ λέγουσαν cod.

² inserui.

fol. 132 v. ³ δίδω cod.

Explicit fol. 136r διαφέρει δ' ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀντεγκλήματι ἀπὸ τῆς ἀξίας τοῦ πεπονηθότος ἀντεγκαλεῖ, ἐν δὲ τῇ μεταλήψει οὐκ ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος.

Index ineditorum.

Ἄρποκρατίων. 132r.	σημειογράφος. 68v. 70v. 79v.
Γεώργιος. 66v. 83r.	80r. 102v.
Εὐστάθιος. 49v. 66v. 79v.	Τύραννος. 65v. 79v.
79v. 102r. 109r. 131r.	Φοιβάμμων. 50v. 54v. 72r.
Μένανδρος. 102v.	89r, v. 102v. 110r.
Μινουκιανός. 15v. 25r. 30r.	Φώτιος. 38v.
67v. 103r. 121r.	

Hannoverae.

Hugo Rabe.
